

Sosyal Politikaya Giriş

Prof. Dr. Ömer Zühtü ALTAN

Yayınevi: Nisan Kitabevi Yayınları

Önsöz

Yaklaşık 10 yıl önce, Anadolu Üniversitesinde 40 yıl çalıştıktan sonra yaş sınırı nedeniyle emekli oldum. Her alanda yaşanan değişim sürecinin, sosyal politika bilim dalının konusu olan politikaları nasıl dönüştürdüğüne de tanık olan bir kuşağın üyesiyim. Mesleki bilgi birikimimi, düşünce, görüş ve önerilerimi, bu alanda eğitim gören lisans ve yüksek lisans öğrencileri, genç meslektaşlarım, uygulayıcılar ve araştırmacılarla paylaşmanın, akademik ve toplumsal sorumluluğumun bir gereği olduğunu düşünerek bu çalışmaya başladım.

Ayrıca ve özellikle, bu basılı çalışmayı yaşamıma çöşku katan torunuma adayarak ona para ile satın alınamayacak bir armağan bırakmak da istedim.

Kitabımızda; sosyal politika bilim dalı ile ilgili daha çok kuramsal ağırlıklı bilgilere yer verilmektedir. Yayınlanması planlanan "Sosyal Politikanın Güncel Konuları" adlı diğer çalışmamızda ise sosyal politikaların güncel konuları, uygulamalar eşliğinde işlenmektedir. Her iki kitap birbirini tamamlamaktadır.

Böyle bir sistematik çerçevesinde, işlenen konuların ve uygulamalarının daha kolay kavranabileceğini düşünüyorum.

Yazarı ben olmakla birlikte; bu çalışmada genelde büyük bir bilim ve kültür mirasının, özelde ise bazı insanların kitabın satırlarına dökülen ya da dökülemeyen katkılarının büyük payı vardır. Akademik yolculuğum bana onur ve değer veren, bir yüksek öğretim kurumunda, Anadolu Üniversitesi'nde başladı. Bu yolculukta birbirinden değerli bilim insanlarından yararlanma, onlarla birlikte çalışma olanağı buldum. Öncelikle; Prof. Yusuf Z. BİNATLI, Prof. Dr. Akar ÖCAL, Prof. Dr. Ercan GÜVEN'e teşekkür ediyorum, bu vesile ile onları rahmet ve minnetle anıyorum.

Bu günlere gelebilmemde en büyük pay sahibi olan, kariyerimin her aşamasında akademik ve pratik anlamda bana güvenerek, destek olan ülkemizin önde gelen sosyal politikerlerinden birisi olduğuna inandığım Prof. Dr. İhsan ERKUL'a içtenlikle bir kez daha teşekkür ediyorum. Kendisine sağlıklı ve uzun bir yaşam diliyorum.

Yine bu yolculukta bana eşlik eden Prof. Dr. Özcan UÇKAN, Prof. Dr. Erhan TÜRKER, Prof. Dr. Nüvit GEREK, Prof. Dr. Enver ÖZKALP ve Anadolu Üniversitesi İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nün birbirinden değerli öğretim üyeleri ve elemanlarına teşekkür ediyorum.

Ayrıca, nezaket gösterip yardımcı okuma metinlerini hazırlayarak bu çalışmaya değer katan genç meslektaşlarıma, Prof. Dr. Banu UÇKAN, Prof. Dr. Deniz KAGNICIOĞLU, Prof. Dr. Erkan Yüksel, Doç. Dr. Zerrin SUNGUR, Öğr. Üy. Dr. Okan Güray BÜLBÜL, Doç. Dr. Emin GERMEN, Ar. Gör. Dr. Erkan KIDAK ve Ar. Gör. Nil BELGİN'e teşekkür ediyorum.

İki bilim insanının, Doç. Dr. Yener ŞİŞMAN ve Prof. Dr. Cengiz Hakan AYDIN'ın bu çalışmanın her aşamasında yardımları olmasaydı bu çalışma başlayıp, sonlanamazdı.

Doç. Dr. Yener ŞİŞMAN bu çalışmanın her aşamasında, sadece uyarı, eleştiri ve önerileri ile bana yardımcı olmakla kalmayıp, kendisi ile çalışmaya başladığımda, gelecekte bu alanda çok başarılı bir bilim insanı olacağına yönelik inancımı doğruladı.

Önce öğrencim, sonra meslektaşım ve daha sonra da yakın arkadaşım olan Prof. Dr. Cengiz Hakan AYDIN, yetkin bir eğitim iletişimcisi olarak kitabın planlamasını ve düzenlemesini yaparak bu çalışmaya değer kattı.

Her ikisine de içtenlikle teşekkür ediyorum.

Bu kitabın tüm dizgisini Mehmet GÜRSOY özenle yaptı. İsteklerimi, önerilerimi anlayışla karşılayıp, eksiksiz yerine getirdi. Kapak düzenlemeleri ise Öğr. Gör. Cemalettin YILDIZ gerçekleştirdi. Kendilerine çok teşekkür ediyorum.

En sona kalmakla birlikte, bu basılı çalışmada en çok teşekkürü eşim Mübcecel ALTAN hakediyor. Tüm çalışmalarımda olduğu gibi, son noktayı koyana dek bana güven duydu ve destekledi. Bu süreçte çalışabileceğim ortamları hazırlayıp, yaşam ve çalışma biçimime sabırla, hoşgörüyle katlandı. Tüm metni eleştirel bir bakış açısıyla ve özenle okudu, yılgınlığa düştüğüm zamanlarda beni destekledi.

Yazdıklarımın; sadece öğretirken kendilerinden çok şeyler öğrendiğim öğrencilerimin bu bilim dalını sevmelerine, özünü iyi kavramalarına, onlar için esin kaynağı ve ufuk açıcı olmasına, yeni düşüncelerin üretilmesine yol açmasına ve gelecekte umut duymalarına da yardımcı olmasını isterim.

İnsan yaş aldıkça ne kadar az şey bildiğini, öğrenmesi gereken daha ne çok şey olduğunu anlıyor. O yüzden bu çalışmayı sürdürüp, sonlandırmak benim için kolay olmadı. Okuyucunun kitaptaki eksiklikleri, yapmış olabileceğim hataları hoşgörü ile karşılamalarını diliyorum.

Gerektiğinde bir ömrün tüm nimetlerinden evlatlarının esenliği için vazgeçebilen, bana izlediğim yolu gösteren anneme ve babama, o yolu birlikte katettiğimiz sevgili eşime, aydınlatan oğluma, gelinime, torunuma, yaşamımı ödüllendiren aile üyelerime ve dostlarıma her çalışmamda dile getirdiğim minnet duygularımı burada bir kez daha içtenlikle yineliyorum.

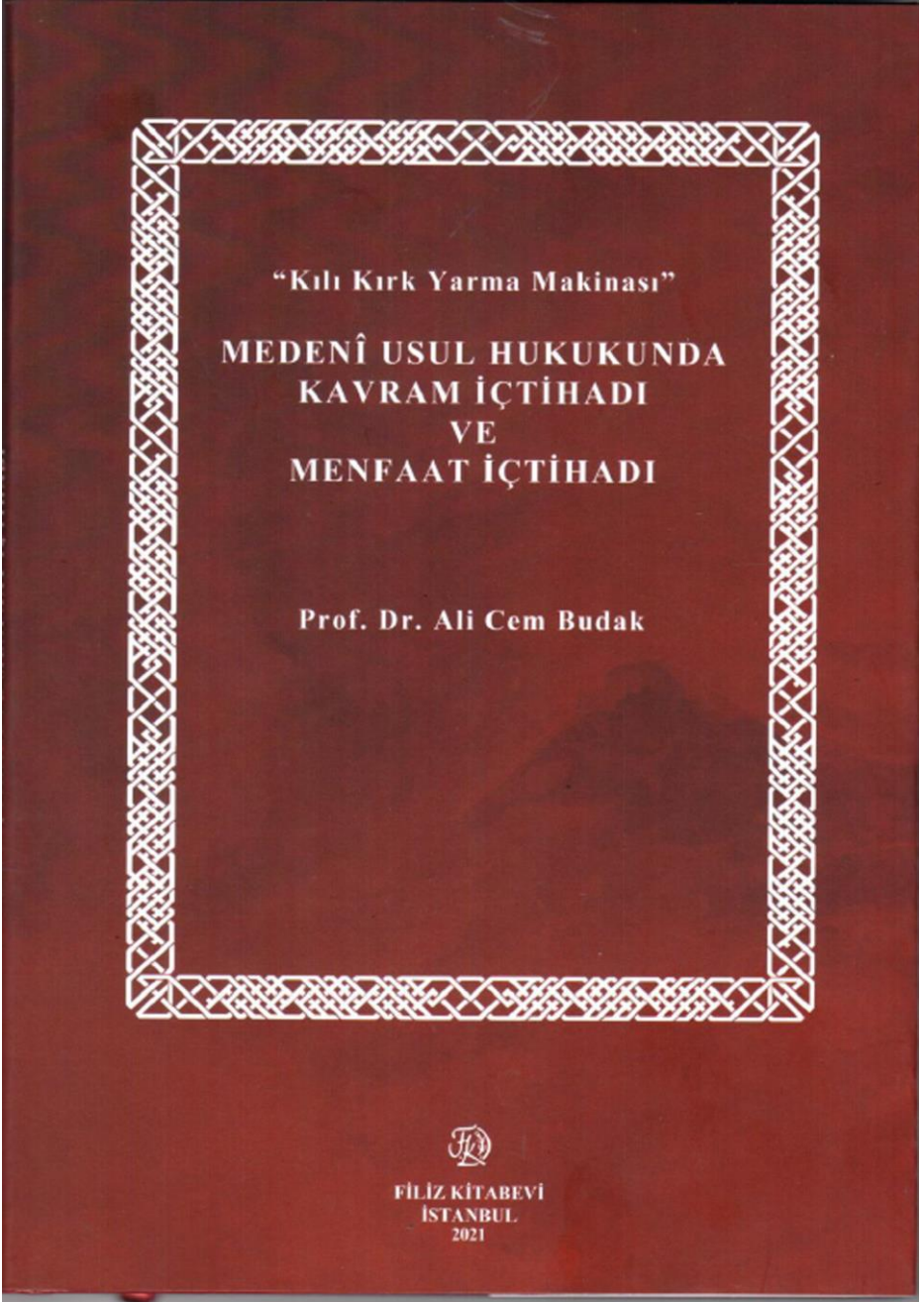
Prof.Dr. Ömer Zühtü ALTAN

THE EDITED BY
ÇAĞATAY EDGÜCAN ŞAHİN
AND MEHMET ERMAN EROL

**CONDITION
OF THE
WORKING
CLASS IN
TURKEY**

Labour under Neoliberal Authoritarianism





"Kılı Kırk Yarma Makinası" MEDENÎ USUL HUKUKUNDA KAVRAM İÇTİHADI VE MENFAAT İÇTİHADI

Prof. Dr. Ali Cem BUDAK

Filiz Kitabevi

Medenî Usul ve İcra-İflas Hukuku, von Jhering'in sözüyle, bir Hukuk Kavramları Cenneti'dir. Medenî Usul ve İcra-İflas Hukuku'ndaki bu kavram bolluğu ve kavramlara yeni yeni alt kavramlar ilave etme süreci, teorilerle değil gerçeklerle yönlene hayatin gereklerine uymamakta; hukukî himaye talep eden kişilerin hak kayıplarına sebep olmaktadır. Roman boyutundaki bu kitap, bir başvuru kaynağı değil, sizleri Hukuk Kavramları Cenneti'nde gezintiyeye çıkartan bir okuma kitabıdır. Kitapta "Sadece mantık", "Kavramın tutsağı olmak", "Aşırı kavramlaştırma", "Kanun hükümlerinin eğilip bukülmesi", "Aşırı yorum", "Geçmişin zincirlerinin şakırtısı", "Vur deyince öldür", "Ders kitabı gibi kanun", "Bazen kazuistik iyidir" ana başlıkları altında kırk değişik mesele ile ilgili tartışmalar bulacaksınız.

Robert Michels

SİYASİ PARTİLER

MODERN DEMOKRASİDEKİ OLİGARŞİK EĞİLİMLERİN
SOSYOLOJİK İNCELEMESİ

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI



Siyasi Partiler: Modern Demokrasideki Oligarşik Eğilimlerin Sosyolojik İncelemesi

Robert MICHELS

“Seçilmişlerin seçmenler, vekillerin vekâlet verenler, delegelerin delege edenler üzerinde egemenlik kurmasını sağlayan örgütün ta kendisidir. Örgütten bahsetmek, esasen oligarşiden bahsetmektir.”

Siyasi partiler, sendikalar ve kooperatiflerin güç yapılarını analiz eden bu çalışmada Michels, tüm örgütlerin, hatta teoride eşitliğe ve demokrasiye bağlı olan tüm yapıların esasen küçük bir grubun hâkimiyetindeki oligarşiler olduğunu ifade eder. “Oligarşinin tunç kanunu” olarak adlandırdığı bu olgunun, herhangi bir demokratik örgüt içinde kaçınılmaz şekilde geliştiğini açıklar.

Michels’in demokrasi ile sosyal örgütlenmelerin uyumsuzluğu üzerine kurduğu bu tezde, bu durum örgütlerin zayıflığından değil, liderliğin, kitlelerin ve siyasi mücadelenin doğasıyla şekillenen sosyal sistemin karmaşıklığından kaynaklanır. Siyasi Partiler aynı zamanda, parti ve sendikaların gelişmişliğiyle orantılı olarak ilkesel hedeflerinin nasıl dönüştüğüne ve bu hedeflerin nasıl kaybedildiğine dair ilk sistematik analizi sunar.

Michels’in demokrasinin karşılaştığı çetin engellere ilişkin yüzyılı aşkın bir süre önce ortaya koyduğu iddialar güncelliğini korumakta, parti içi ve sendika içi demokrasi üzerine yapılan araştırmalar eserin temel hipotezlerini sorgulamaya devam etmektedir.

İmre Sipahi’nin özenli çevirisiyle hazırlanan bu kitapta, Seymour Martin Lipset’in İngilizce baskı için yazdığı Giriş ve İmre Sipahi ve Toker Dereli’nin Türkçe baskı için kaleme aldıkları Türkçe Baskıya Giriş bölümleri de ayrıca yer almaktadır.

SENDİKACILARIN ANLATIMIYLA TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI HAREKETİ

YILDIRIM KOÇ




SOSYAL
TARİH
YAYINLARI

Sendikacıların Anlatımıyla Türkiye İşçi Sınıfı Hareketi

Yıldırım KOÇ

Türkiye işçi sınıfının davranışlarını ve örgütlenmesini öğrenmede kaynaklardan biri, geçmişte sendikacılık yapmış kişilerle, önceden soruların ilgiliye verilmediği ve bir sohbet ortamında gerçekleştirilen görüşmelerdir. Türkiye’de sendikacılık yapabilmek ve hele hele ulusal düzeyde örgütlenmiş sendikaların genel merkez yöneticisi olabilmek, önemli özellikler ister. Osmanlı’da oyun çoktur, denilir. Türkiye’de sıradan bir sendikacı bile Osmanlı’yı suya götürür, su içmeden geri getirir, tuz yalatır ve yine suya götürüp susuz geri getirir. Bu nitelikte değilse, kısa sürede bu kurtlar sofrasında tasfiye olur gider. Böylesine zeki ve işçileri çok yakından tanıyan bu kişilerin yaşam öyküleri ve gözlemleri, sınıf hareketinin kavranabilmesi açısından son derece yararlıdır.

Bu kitapta, 1972 yılından beri sendikalarda çeşitli düzeylerde çalışmış ve aynı zamanda 23 yıldır ODTÜ’de bu konuda ders vermekte olan Yıldırım Koç’un 1987-1999 döneminde 89 sendikacıyla yaptığı görüşmelerin özetlerini bulacaksınız. Görüşmelerin bir bölümü kayda alınmış; bir bölümünün ise yalnızca görüşme sırasında tutulan notları var. Bu görüşmeler, kitabın yazarına Türkiye işçi sınıfı hareketi açısından çok şeyler öğretti; çok ipuçları verdi. Türkiye işçi sınıfı tarihi ve işçi sınıfının günümüzdeki durumu üzerinde çalışanların da bu görüşmelerden çok yararlanacağını, farklı bakış açılarıyla tanışacağını sanıyoruz.



21. Yüzyılda Endüstri İlişkileri Çalışma Yaşamının Dönüşümü, Aktörleri ve Geleceği

Editör: Hüseyin SEVGİ

Endüstri ilişkileri sistemi, sosyo-ekonomik ve politik birçok faktörden etkilenen, işçi, işveren ve devletin taraf olduğu oldukça geniş bir ağı ifade etmektedir. Bu özelliği nedeniyle endüstri ilişkileri durmaksızın dönüşen dinamik bir yapıya sahiptir. Notabene yaynevi tarafından basılan “21. Yüzyılda Endüstri İlişkileri” başlıklı kitap, endüstri ilişkilerinin 21. Yüzyılın sosyal, ekonomik ve politik özellikleri çerçevesinde değişen ve dönüşen dinamik yapısına odaklanmaktadır. Kitap, Hüseyin SEVGİ editörlüğünde, sekiz farklı üniversiteden, farklı alanlarda uzmanlaşan toplam on iki akademisyenin katkısıyla, yeni teknolojiler ve küresel pandemi başta olmak üzere, endüstri ilişkilerindeki dönüşümü farklı açılardan ele almaktadır

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki baş döndüren hızın, özellikle çalışma ilişkilerini ve emeğin yeni biçimlerini nasıl şekillendirdiği kitabın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Yeni iletişim teknolojilerinin işi, işçiyi ve bir bütün olarak çalışma yaşamını nasıl ve hangi yönde etkilediği Aysen TOKOL, Hüseyin SEVGİ, Oğuz BAŞOL, Mehmet Fatih ÇÖMLEKÇİ, Salih DURSUN ve Gülşen ÇETİN AYDIN tarafından detaylı biçimde incelenmiştir. Kapitalizmin dijitalleşmesi, platform çalışma ve gig ekonomisi, dijital göçebelik gibi işin ve emeğin teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan yeni biçimlerinin, geleneksel endüstri ilişkilerindeki konumu tartışılarak olası sorunlar ve çözüm arayışları dile getirilmiştir. Bu bağlamda özellikle çalışma hayatında teknolojik dönüşümün işçiler açısından yaratacağı hak kayıpları ve sendikal harekette yaratacağı sorunlar gibi temel konular işlenmiştir.

Bununla birlikte, 2020'nin başlarından itibaren yaşamın bir parçası haline gelen Pandemi koşullarının endüstri ilişkileri için nasıl sonuçlar doğurduğu, Ceyhan GÜLER ve Seher DEMİRKAYA tarafından ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Küresel pandemi döneminde küresel sendikaların nasıl tavrı aldığı, neler yaptığı / yapmadığını eleştirel bir noktadan yazan Güler, küresel sendikaların adeta pandemi dönemindeki karnesini çıkarmıştır. Küresel pandeminin ulusal mevzuatı nasıl etkilediği, bu süreçte hangi yasal düzenlemelerin yapıldığı ve bu düzenlemelerin çalışma hayatında ne gibi karşılıklar bulduğunu detaylı olarak inceleyen Demirkaya, Pandemi'yi hukuki boyutlarıyla değerlendirilmiştir.

Sosyo-ekonomik, kültürel ve politik birçok faktörün endüstri ilişkilerinde yarattığı dönüşümü Mehmet Atilla GÜLER ve Özal ÇİÇEK farklı perspektiften ele almışlardır. Sosyal devlet bakımından farklı bir yere sahip İskandinav ülkelerindeki endüstri ilişkileri sistemine odaklanan Güler, zaman içinde meydana gelen

dönüşümü, nedenleriyle sistematik olarak işlemiştir. Endüstri ilişkilerindeki dönüşüme daha genel çerçevede yaklaşan Çiçek, insan kaynaklarının endüstri ilişkilerinde yarattığı paradigma dönüşümünü, neoliberal politikalar çerçevesinde incelemiştir.

Endüstri ilişkilerindeki dönüşümün kadınlar üzerindeki etkisine odaklanan Bora YENİHAN ve Ahmet GÖKÇE, çalışma hayatında kadınların konumunu ve sendikaların tutumunu değerlendirmişlerdir. Kadınların modern emek piyasasındaki yerini tarihsel olarak elen alan Yenihan, sendikaların kadınlara yönelik çalışmalarını değerlendirerek, bu konudaki eksiklere dikkat çekmiştir. Çalışma hayatında kadın emeğine, kadınların yaşadığı ayrımcılıklar temelinde yaklaşan Gökçe, kadın emeğinin günümüz emek piyasasındaki durumunu neden ve sonuçlarıyla değerlendirmiştir.

Tüm yazarların katkısıyla kitap, endüstri ilişkileri ve sosyal politika alanında güncel gelişmeleri ele alması bakımından önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Henüz içinde yaşadığımız konulara ve sorunlara odaklanması bakımından kitap, endüstri ilişkileriyle ilgilenen araştırmacılar için bir kılavuz olma niteliği taşımaktadır.

'68'İN İŞÇİLERİ

Zafer Aydın



'68'in İşçileri

Zafer AYDIN

Ayrıntı Yayınları

Etki ve sonuçlarıyla bir dönemi ve kuşağı ifade eden 1968, dünyadaki örneklerinden farklı olarak Türkiye'de öğrenci gençlik, öğrenci gençliğin eylemleri, önderleri, militanlarıyla anılmakta. Oysa aynı dönemde öğrenci gençlikle benzer biçimde uyanış, aydınlanma ve politikleşme sürecini yaşamış, hak arama, dünyayı değiştirme mücadelesine girişmiş, bir de işçi kuşağı var. Bu kitap, anti-emperyalist gösterilerden, fabrika işgallerine, grevlere, direnişlerle, 15-16 Haziran'a, DGM Direnişine, kitlesel 1 Mayıs kutlamalarına kadar yüzlerce eyleme, etkinliğe imza atmış, parçası olmuş ve bedel ödemiş '68'in işçilerini görünür, bilinir hale getirmekte.

Zafer Aydın, Ayrıntı Yayınları'ndan çıkan İşçilerin Haziranı - 15-16 Haziran 1970 kitabı için görüşme yaptıklarının bir kısmının yaşam öyküsü üzerinden dönemi, dönemin ruhunu, '68'in işçilerinin çıktıkları yolculuğa nasıl devam ettiklerini, neler yaptıklarını, dünyanın ve Türkiye'nin yaşadığı değişim ve dönüşümlerde nasıl tutum aldıklarını aktarıyor. Rüzgârlar tersten estiği zamanlarda bile bayrağı elden bırakmamış, itiraz etmekten vazgeçmemiş, yıkılmış duvarların enkazı altında kalmadan, bildikleri yoldan yürümeye devam etmiş, yorgun bedenlerine aldırmadan, her eylemin, grevin, direnişin parçası olan insanların hayat hikâyeleri bize o kadar çok şey anlatıyor ki...

